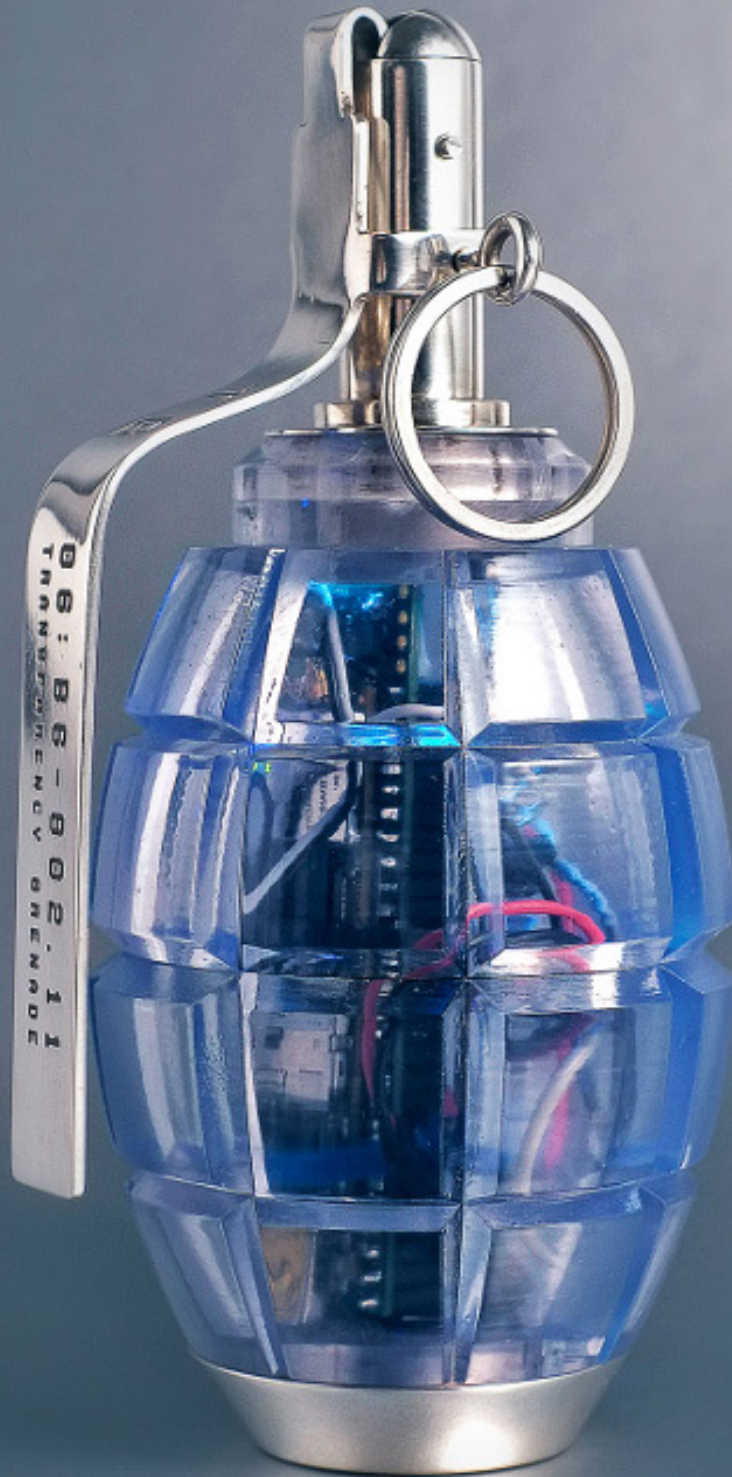

THE BIG DATA & THE TRANSPARENCY GRENADE

essay door: Geert Lebens
product design, ArtEZ Hogeschool voor de Kunsten

INLEIDING

Een van de grootste controversiële ontwikkelingen in de wetenschap is de creatie van het *world wide web* en daarmee *social media* en de *big data*. De mens heeft een artificiële vorm van intelligentie kunnen creëren naar een model dat geïnspireerd is op wat de natuur ons over onze eigen intelligentie heeft geleerd. Doordat de mens kennis heeft weten te verkrijgen over deze informatie heeft het de eigenschappen van natuurlijke technieken om weten te zetten in een techniek die door de mens is gecreëerd, dit kan gezien worden als het cultiveren van natuurlijke principes. Naar mijn mening is dat alles in de natuur dat ook maar door de simpelste vorm van intelligentie gemanipuleerd is, een vorm van techniek is. Vanaf de allerkleinste eencellige organismen tot en met de mens zijn zij allen belangrijke vormen van intelligentie die stuk voor stuk dode materie beïnvloeden met het doel hun plek in hun habitat te waarborgen en te versterken. De manier waarop zij dit doen kan daarom techniek genoemd worden. Techniek heeft namelijk altijd aansturing en een doel nodig, het moet in beweging gebracht worden, daarom is het onlosmakelijk verbonden met intelligentie.

WETENSCHAP, TECHNOLOGIE EN DE BIG DATA

Vanuit de geschiedenis is de wetenschap heden ten dagen uitgegroeid tot de grote drijfveer voor ontwikkeling. Het heeft inmiddels religie en de klassieke filosofie achter zich gelaten, waarmee een explosie van ontwikkeling op het niveau van technologie heeft plaatsgevonden. De explosieve belangstelling in kennis heeft gezorgd voor een enorme informatiecultuur. We willen steeds sneller steeds meer informatie tot onze beschikking hebben. De ontwikkeling van de computer en zijn mogelijkheden tot het bieden van steeds snellere informatiedeling heeft gezorgd voor het *world wide web*, *social media* en de *big data*.

De ontwikkelingen op het gebied van informatica en communicatie zijn zo snel gegaan dat we soms minder aandacht hebben voor de consequenties van onze ontwikkelingen. Omdat er gretig gebruik wordt gemaakt door de maatschappij van nieuwe technieken ontwikkelen zich steeds meer onvoorziene scenario's. Omdat wij ons steeds sneller aanpassen aan de nieuwe ontwikkelingen en er steeds afhankelijker van worden zijn wij vaak niet in staat om eventuele bijwerkingen van onze technologische ontwikkelingen te corrigeren.

Een voorbeeld van dergelijke bijwerkingen is de invloed die technologie op het gebied van informatica en communicatie heeft op onze privacy. De ontwikkelingen van het *world wide web* gaan gepaard met toenemende complexiteit. Daarmee is het voor steeds meer mensen bereikbaar, maar is het ook steeds slechter controleerbaar. Onze samenleving is inmiddels totaal afhankelijk geworden van de *big data*, terwijl de mogelijkheden ervan nog steeds eindeloos lijken te zijn. Kortom, we zien onze producten die het *world wide web* gebruiken nog steeds als handige tools. Maar zijn ze dat nog wel, of kunnen we tegenwoordig concluderen dat het ook dodelijke wapens kunnen zijn? De realiteit heeft echter uitgewezen dat de *big data* ook gebruikt wordt als middel om macht te verkrijgen. Kijk maar naar de handel in persoonlijke data door bedrijven als Google en Facebook, of juist de Arabische Lente die snel grote proporties kon aannemen door het gebruik van *social media*. Of het feit dat je met het verzamelen van data uit alle uithoeken van het *world wide web* de praktijken van een van 's werelds machtigste multinationals kunt blootleggen, waardoor vertrouwelijke en gevoelige informatie verworven kan worden. Zoals in de documentaire "Big Data: De Shell Research" duidelijk werd.

JULIAN OLIVER

The Transparency Grenade, een werk van Julian Oliver, gaat over precies deze issues. Het werk laat je nadenken over al dit soort problematiek die zo fundamenteel is voor onze maatschappij en onze toekomst. Het object is namelijk een datacollector die op een willekeurige locatie geactiveerd kan worden om al het dataverkeer uit de omgeving bloot te leggen. De informatie waarvan je dacht dat deze veilig zat opgeborgen in je broekzak, kan ineens van een afstandje door de gene die de granaat activeert gelezen en gezien worden. Deze persoon kan ermee doen wat hij of zij wil. Het kan bijvoorbeeld gedeeld worden met de omgeving, zoals Julian Oliver dit zelf doet tijdens het tentoonstellen van zijn werk. Je zou kunnen stellen dat hij met zijn werk wil laten zien dat met de *big data* ook wapens gemaakt kunnen worden, waarmee we op een massale schaal nog meer risico's onze huiskamers in halen. Misschien halen we het toekomstige oorlogsfront wel naar onze eigen broekzak. We kunnen zijn kritische kijk zelf ervaren, doordat hij slim gebruikt maakt van de vorm van een handgranaat die wij associëren met een aanvalsscenario. Een handgranaat is tevens een klein mobiel middel ter grote van een smartphone, waardoor het een dubbele symbolische boodschap uitdraagt. Doordat hij de informatie van onze telefoons op een scherm kan laten zien, raakt het ons direct en creëert hij een machtig middel om ons te overtuigen van zijn visie.

We kunnen concluderen dat geen enkele technologische ontwikkeling slechts een oplossing is maar tevens een oorzaak. Daarmee is de rol en de zin van technologie onuitgesproken. Maar tot nu toe hebben we er wel mee weten te overleven.

BRONNEN:

- transparencygrenade.com
- documentaire: *Big Data: De Shell Research* tegenlicht.vpro.nl